

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. Contemplatio Dei secundum quod est unum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

obsequis deditos. Hac omnia legendo compenimus,
Fide tenemus.

Et paulò post: Cernere est in hiis, qui Seraphim
appellantur, quomodo amerit; qui unde amerit non ha-
bit. Sed est & qui nihil horum, qui fecerit odit, quos
salvandos fecit, quomodo foreat, quomodo proverbat,
quomodo amplexetur, quomodo delicia electa juven-
tutis. & palea ignorantiarum eius ignis ille conser-
vens, ipsam sub purgationem, & suo amore digni-
fiam reddat.

Cherubimorum: Cernere est in Cherubim, qui plenitudo scientie di-
cuntur, DEVM scientiarum Dominum esse, qui solus
solam ne sciat ignorantiam, qui totus sit lux, & tene-
bris in eo non sint ullae; totus sit oculus, & qui munus
eloquendo fallitur, qui minime clauditur; qui extra
se non querat lumen, cui admoveatur, ut videat, ipse
qui videt, ipse unde videret.

Thronorum: Cernere est in Throno, quam non suspectus omnis-
innocentia. Index sedest in his, qui circumvenient no-
stris, circumveniri non posse; quippe quis sit amans &
videns. Nec vacua se sit, tranquillitas & insigne est.
De vulnus tali iudicium meum prodeat opere, cui insit
amor, error absit, absit & perturbatio.

Dominationum: Cernere est in Dominationibus quanto sit Domini-
num maiestatis, cuius natus imperium constat, & im-
perio universitas aquae eternitas terminans.

Principatus: Cernere est in Principatibus principium ex quo
omnia, & quomodo a cardine ostium, sic ab ipsis regi-
universitas.

Potestatum: Cernere est in Potestatibus, quam potestativè idem
Principes quos regit protegit, contraria potestates ar-
cens & propulsans.

Virtutum: Cernere est in Virtutibus, unam ubiq; equaliter
prefato esse virtutem, per quam omnia vivificantur, est
eacum, invisibilium, immobiliumque, omnia tam
moventem utiliter, tenebentes fortiter. Que cum in
minus usita est effecta apud mortales erupit, mira-
cula sive prodigia vocant.

Athanagelorum & Angelorum: Cernere postrem & mirari est in Angelis & Ar-
changelis veritatem atque experientiam vocis illius,
Quoniam ipsi cura est de nobis, quia alumnos & tan-
torum non definit iucundare visitationibus, infra re-
velationibus, suggestionibus commovere, sedulitate
solariorum. Sic Bernardus.

Sed inter omnia amorem mutuum inter Christum & Beatos complevit, & quomodo diligit
quos tanto prelio redemit, quomodo illorum
fatu congaudeat, & quomodo ipsi eum diligant,
& in ejus amore requiecant, & in eo gaudent
per quem se redemptos, & ad tantam gloriam se
translatos sciunt, & semper vident.

**Quibus hæc celestis gloria contemplatione con-
veniat?** Hæc vero cœlestium gaudiorum contemplatio
non omnibus pater, sed his tantum, qui per veram
penitentiam ficiunt à peccatorum cordibus mă-
dati, & post diutinam pugnam à vitorum pa-
nitibus liberati, atque de timore & spes per divi-
nam gratiam ad perfectam charitatem translati;
tunc illi illuminatis oculis ascendere, acque super-
na felicitatis gaudia contemplari possunt.

Hæc tamen DEO largiente de visibilibus ad in-
visibilium cognitionem condescendimus: restabat
jam explicandus fructus à contemplatione ex hac
cognitione percipiendus. Quid enim profect, si
in DEO majestatis celistudinem & potentiam, si
sapientiam & benignitatem contemplemur, si nu-
lum nobis inde colligamus fructum. Praetere-

Fructus: Hugo Tom. 3. lib. 7. c. 26. huius contemplationis
sive effe-
ctus hu-
morum
con-
templa-
tionis,
personis de-
ordine sua pr-
immortales
ed saeculare
benignitas
mutare in
lumen laudis &
obsequiis

lux corraspondat, ex bonitatis vero contempla-
tione lux dilectionis sive amoris derivatur. Quas
utilitates sive fructus longa oratione ibidem pro-
sequitur Hugo. Quare relictis aliis, hæc tantum,

quæ sequuntur interenda censemus.

Postquam igitur nos quantum DEV' starigiri digna-
tus est, de visibilius ad invisibilium cognitionem per-
venimus, nunc iam mens nostra ad semper sanare deat,

& quid sibi ex hac cognitione ut sit ait provenire pos-
sit, attedat. Quid enim nubes prodeat, si in DEO cogni-
scimus majestatis celistudinem, & nullam nobis inde col-
ligimus utilitatē? sed ecce dum de illo intimo divina

contemplationis secreta reverentur, quid nobiscum
afferre poterimus quid nisi lucem, de regione lucis re-
nunt. Hoc enim decens & necessarium est, ut si a tu-
ber regione venimus, ad jugandas nostras tenebras no-
biscum lucem apporemus. Et quis scire poterit quid ibi

sumus, si illuminari non redimimus? Apparet ergo quod ibi
sumus, appareat, quod ibi redimus. Si ibi vi-
denteriam, apporemus lucem divini timori: si ibi ri-
dimus sapientiam, apporemus lucem veritatis: si ibi
redimus benignitatem, apporemus lucem dilectionis.

Potentia & tempestas ad anorem exciter, sapientia igno-
rantiæ tenetur & eato illuminat, benignitas frigidos

et amore charitatis inflammat.

Et infra cap. 27. Tres dies habemus intrinsecus. Tres dies
quibus illuminatur anima nostra. Primus est timor, mystici
secundus est veritas, tertius est caritas. Dies timoris est declaran-
tes parentem, dies patris, dies veritatis est dies sapien-
tiae, dies filii: dies caritatis est dies benignitatis, dies
spiritus sancti. Dies quadam patris, & dies filii, & dies
spiritus sancti, in claritate Divinitatis unus dies; sed in
nostre mentis illuminatione quasi diuum dicem Pater, alius Spi-
ritus Filius, atque diuum habet Spiritus sanctus. S

non quid autem credendum sit, Trinitatem, que
inseparabilis est natura, in operatione posse separa-
ri, sed ut discreto personarum in distinctione
operum valeat intelligi. Quando ergo omnipotens
DEI considerata, in admirationem cor nostrum exci-
tat, dies patris est: quando vera sapientia DEI inspecta,
dies in agnitione veritatis cor nostrum illuminat, dies filii est:
quando autem benignitas DEI intenta, ad anorem cor-
nostrum inflamat, dies spiritus sancti est. Potentia ter-
ret, sapientia illuminat, benignitas laetificat. In die po-
tentiae per timorem morimur, in die sapientiae per con-
templationem veritatis a spiritu hujus mundi sepeli-
mur, in die benignitatis per anorem & desiderium bo-
norum aeternorum resurgimus. Haec est Hugo Victor. in.

SECVNDÆ HIERARCHIÆ

GRADVS SECVNDVS.

CAP V T VII.

Contemplatio DEI secundum quod est unus.

SVBLIMIVS exteris est hoc contemplationis
genus, quod divino flante spiritu aggredi co-
natur, videlicet ipsius DEI ac immensum per-
fectionum eius intuitio. Hucusque per scalas
creaturarum ascendimus; sed hac scala perforsi
& domestici DEI non egent, egent tamen pere-
grini: non enim qui exercitatos habent sensus, o-
pus habent ex his quæ facta sunt. Factoris notitiam
mendicare; unde nec medium requirunt ad eam
contemplationem corporis sensum. Sensu ipsa il-
lis est intelligentia ac sapientia, omnia sicut in DEO
genus, quæcum minus alius adiumento indigne-
rit ad omne, quod nosse & contemplari libuerit.

Quia vero sit huius contemplationis dignitas,
inde facilè colligitur, quod in ea omnis conside-
ratio

Quare
exteris
sublimi-
or sit hic
contem-
plationis
gradus?

*De esse DEI, & quod principij & essentie
ratio proprie soli DEO conveniat, ex
Bernardo.*

ratio atque contemplatio circa summa & divina
versatur. In aliis contemplationis gradibus DE-
UM in creaturatum veluti speculo contempla-
tur, in hoc vero ad intelligentiam super-
celestium & divinorum immediate subleva-
musr.

In superioribus de visibilibus ad investiganda
invisibilia progrederi conatus sumus; priuò à cor-
pore creature incipientes, qualis est mundus iste
visibilis, ad incorpoream & rationalem creatu-
ram, que meritò minor mundus vocatur, gra-
duum fecimus; deinde à rationali creatura, ab
Scripturarum, ac præcipue à Sapientia incarnatione
contemplatione, usque ad magni DEI sapientiam,
bonitatem & omnipotenciam confundimus,
Philosophorum more, qui ex creaturis naturali
lumine creatricis Sapientia perfectiones summas
indagantur. Jam vero ut Theologi Christiani
sum DEUM non solum nobis lumine naturae co-
gnitum, sed supernaturali Fidei splendore revela-
tum, eius unitatem ac imponens & incomprehen-
sibilis perfectiones inuenies, qualis ab ipso equaliter
perfectionibus & attributis redirentes ad rationa-
lem creaturam, & alia opera & effectus gratias;
deinde à rationali creatura ad creaturam corpo-

Quid nos talen regredimur! Docet enim nos Fides DEUM
fides est unum ens simplicissimum, omnium visibili-
um & invisibilium creatorum, sapientissimum,
benignissimum, potentissimum, ac demum ex
omni parte infinitum perfectum, illumque esse om-
nium creaturatum fontem, & originem indefi-
cientem. Vnde cognitus divinis ac incompre-
hensibilibus DEI perfectionibus, sapientia in-
quam, potentia, clementia, & bonitate, aliquae
innuntiatis, harum postea divinarum perfectio-
num in creaturis, quasi emicantes fulgores conspi-
cimus.

Ad qua-
te exten-
dar hujus
contem-
plationis
objectum
pertinent enim ad eam ea omnia, que de DEO
pertinentia naturali & supernaturali possunt cogno-
sci, ut quod DEUS sit ens primum, aeternum,
incasatum, independens, perfectum, infinitum,
immateriale, simplicissimum, adorandum, ac
prima omnia & gubernatrix causa. Vnde affir-
mat Apostolus ad Rom. 1. Invisibilis DEI per ea
qua facta sunt intellectus, conspicuntur: sempiter-
na quoque virtus, & Divinitas. Ad hanc quo-
que speciem pertinet contemplari (ut breviter nota-
vit Carthaginus de fonte loci, cap. 11.)

Quae sint
Deo
conside-
randa? I
quemadmodum DEUS sit bonus pars, veritas semper
terna, unitas simplicissima, purus actus, omnipotens
virtus, sanctitas exemplarum, sapientia eternitatis, car-
itas & ratio omnium idealis, esse purum in se subsi-
stens, ac separationem, universorum principium, pri-
ma omnis restringens, omnifig, justitia, veritas, &
virtus regula & mensura: ens in quo est omnis nobilis-
tas, omnis pulchritudo, omnis felicitas ac dulcedo,
omnis pietas & justitia, summa charitas, plena liber-
tas, omnis perfectio absque mensura ac fine, &
prosperitas simplicissima, ita ut omnia ista sint unum,
unitas in DEO. scilicet simplicissimum ac superdi-
cisimum ejus esse, tam insinuare incomprehensibili-
ter, perfectum, ut omnia ista in se simplicissime ac
supererint omni comprehendantur. Hac omnia de
DEO excelsa ac gloriose limpide, amoro, & con-
gratulatorie contemplari, ad hanc contemplationis
speciem attinet, sic ille.

Circa hanc Deitatis contemplationem
interim aliqua exempla ex Patribus profere-
mus.

*DIVUS Bernardus lib. de consideratione ad
Eugenio cap. 6. Nunc jam transi, in-
quit, spiritus istos, si forte cum sponsa diceremus &
ita: Paululum cum petrannum eos, inveni
quem diligit anima mea, Canic. 3. Quae sit
Non sane occurrit melius, quam Qui est: hoc ipse de
se voluit responderi. Hoc docuit, dicitur Moyse
ad populum Exodi 3. ipso quidem invenientur: Qua-
est, misi me ad vos. Merito quidem: nihil com-
petentius aeternitati, que DEVS est. Si bonum, &
magnum, si beatum, si sapientem, vel quidquid tale
de DEO dixeris, in hunc verbo instauratur, quod
est. Eft. Nempe hoc est ei esse, quod haec omnia es.
Si & centum talia addas, non reciperis ab effe. Si
ex dixeris, nihil addidisti, si non dixers, nihil in-
venisti. Si vidi huc tam singulare, tam famosum
esse, nonne in comparatione huius quidquid hoc non
est, judicas portius non esse quam quod est? Quid item DE-
VS? Sime quoniam est: tam nihil ejus sum ipso, quam
ne ipse sine se potest.*

*Ipsé sibi, ipse omnibus est; ac perbi quod ammu-
ndi solus est ipse, qui suum ipsum est & omnium esse.
Quid est DEVS? Principium: & hec ipse de re-
sponsu dedit Ioannis 8. Multa in rebus dicuntur
principia, sed respectu posteriorum: aliquid si a
liquid præcedens respicias, ipsam potius principiu-
dabis. Quamobrem si queras verum simplesque
principium, invenias oportet quod principium non sim-
bolus habuerit. Ex quo Vniuersum capi, ipsam profecti-
minime capitur. Nam si capitur, attende corporis ter-
reni, & ceterorum, nisi fortasse quis precepit, ut
putaverit, quod non erat, dare sibi porrigi ut esse in-
ciperet, aut suisse aliquid antequam esset. Quod
uirumque quia ratio non consentit, constitutus non
poterit extirpare principium. Quod vero aliud prin-
cipium habuit, primum non fuit. Verum ergo prin-
cipium nequam capitur, sed rotum ab ipso capi.*

*Quid est DEVS? Cui secula nec accesserunt, ne
deciderunt, nec coeterua tamen. Quid est DEVS?
Ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia.
Ex quo omnia creabiliter, non semiabiliiter, per
quem omnia, ne aliud auctorem atque alienum op-
erem arbitris: in quo omnia, non quae in loco, sed
quae in virtute. Ex quo omnia, tanquam uno prin-
cipio, auctore omnium: per quem omnia, ne alterum
inducat alterum principium artificem: in quo omnia, ne ter-
tium inducat alterum locum. Ex quo omnia, non de quo? Quia
quia non est materia DEVS. Efficientis causa est causa
dei materia. Frustra Philosophi materialismus est. Dei
runt, non regunt materia DEVS: non enim efficientis Dei
que sicut, non artificem. Ipse per se in se omnia secula
cit. Vnde? De nihilo. Nam si ex aliquo fecit, id in-
lud non fecit, ac per hoc nec omnia. Absit ut de sua gli-
corrupta incorruptibili substantia tam multa se-
cerit, est bona, corruptibilis tamen.*

*Querit, Si in ipso omnia, ipse ubi? Nihil non nu-
nis invenio, quis capiat locum? Querit ubi non sit? Ne
hoc quidem dixerim. Quis sine DEO locum incompre-
hensibilis est DEVS. Sed non parum apprehendisti, si
hoc tibi de eo compertum est, quod in se omnia secula
cit. Vnde? De nihilo. Nam si ex aliquo fecit, id in-
lud non fecit, ac per hoc nec omnia. Absit ut de sua gli-
corrupta incorruptibili substantia tam multa se-
cerit, est bona, corruptibilis tamen.*

Idem